

ETLAn raportti: EU:n ja Yhdysvaltojen mahdollisen kauppaja- ja investointikumppanuussopimuksen vaikutuksia suomalaiselle elinkeinoelämälle ja yhteiskunnalle

Ville Kaitila ja Markku Kotilainen
ETLA Raportit nro 8

Euroopan unioni ja Yhdysvallat ovat päättäneet aloittaa neuvottelut kauppaja- ja investointikumppanuussopimuksesta (Transatlantic Trade and Investment Partnership, TTIP). Kyseessä on merkittävä hanke kansainvälisen kaupan ja investointien edistämiseksi.

Kumppanuussopimus voidaan nähdä etapiksi liiketoiminnan vapauttamisessa maailmantaloudessa laajemminkin. EU ja Yhdysvallat tuottavat lähes puolet maailman bruttokansantuotteesta. Siten niiden muodostamat yhteiset standardit, periaatteet ja käytännöt olisivat vahva malli koko muulle maailmalle kansainvälisten taloussuhteiden vapauttamisessa.

ETLA teki ulkoasiainministeriön tilauksesta selvityksen siitä, miten mahdollinen kauppaja- ja investointikumppanuussopimus vaikuttaisi suomalaiseen elinkeinoelämään ja yhteiskuntaan.

Liiketoiminnan esteiden alentaminen on hyödyllistä

Kaupan ja investointien esteiden purkaminen alentaa liiketoiminnan kustannuksia ja johtaa tuotannon tehokkaampaan sijoittumiseen suhteellisten vahvuuksien mukaan. Omien tuotteiden vientimarkkinat kasvavat ja tuontimahdollisuudet monipuolistuvat.

Kirstynyt kilpailu alentaa hintoja sekä lisää paineita innovoida ja kehittää liiketoimintaa. Suorien sijoitusten esteiden purkaminen lisää kilpailua kotimarkkinoilla. Tehokkaimmin toimivat koti- ja ulkomaiset yritykset hyötyvät ja kasvavat. Tämä johtaa keskimääräisen tuottavuuden ja tulotason nousuun.

Sopimus kasvattaisi liiketoimintaa

Selvitimme kumppanuussopimuksen vaikutuksia kyselyllä, johon vastasi 104 yritystä (71 teollisuudesta ja 33 palvelualoilta). Yhdysvaltojen markkinoiden merkitys on vähintään kohtalainen 43 vastaajayrityksen liikevaihdolle ja 40 kannattavuudelle. Yrityksistä 21:llä ei ole nyt liiketoimintaa Yhdysvalloissa. Sopimuksella on kuitenkin merkitystä myös niille.

Vastaajayrityksistä 60 arvioi tuotoksensa arvon nousevan Suomessa kumppanuussopimuksen myötä, 50 arvioi kannattavuutensa paranevan ja 34 arvioi henkilöstönsä määrän nousevan. Tavaroiden ja palvelujen vienti ja tuonti kasvaisivat. Suorien sijoitusten määrä Yhdysvaltoihin kasvaisi samoin kuin osallistuminen julkisten hankintojen kilpailutuksiin.

Suurin osa Yhdysvalloissa liiketoimintaa nyt harjoittavista yrityksistä arvioi, että sopimus helpottaisi tuotteiden myyntiä ja markkinointia sekä asiakaskontaktien syntymistä. Lisäksi lähes puolet näistä yrityksistä odottaa positiivisia vaikutuksia palvelujen viennin, henkilöiden liikkuvuuteen, konsernin sisäiseen toimintaan ja alihankintasopimusten solmimiseen.

Noin joka viides niistä 21 vastaajayrityksestä, jotka eivät nyt toimi Yhdysvalloissa, arvioi sopimuksen helpottavan liiketoimintaa. Vaikutukset leviäisivät siten laajemminkin yrityskenttään.

Erityisesti pienet yritykset hyötyisivät

Vastausten perusteella pienempien yritysten tuotoksen arvo, henkilöstö ja kannattavuus Suomessa nousisivat suhteellisesti enemmän kuin suurempien yritysten. Ulkomaankaupan esteet rajoittavatkin pieniä yrityksiä enemmän kuin suuria. Kumppanuussopimus voisi siten monipuolistaa ja laajentaa Suomen viennin yritysyritysten kenttää.

Pienet yritykset arvioivat hyötyvänsä liiketoiminnan esteiden alentamisesta enemmän kuin suuret yritykset rahoituksen hankkimisessa, asiakaskontaktien syntymisessä, alihankintasopimusten solmimisessa, tuotteiden markkinoinnissa ja myynnissä sekä palvelujen viennissä ja tuonnissa.

Kansalaisten hyvinvointi kohenisi

Kaupan, investointien ja liiketoiminnan edellytysten yleisen vapauttamisen seurauksena kansalaisten keskimääräinen aineellinen hyvinvointi kasvaa. Pitkällä aikavälillä vaikutus tulee tulotason nousun kautta. Kaupanesteiden vähentäminen lisää kotitalouksien valintamahdollisuuksia.

Lisätietoja

ETLA:
Ville Kaitila, puh. 09 - 6099 0255
Markku Kotilainen, puh. 09 - 6099 0206

UM:
Eurooppa- ja ulkomaankauppaministerin erityisavustaja Lauri Tierala, puh. 040 841 7141, yksikön päällikkö Anna Wickström-Noejgaard, puh. 040 849 3391 ja yksikön päällikkö Okko-Pekka Salmimies, puh. 040 742 8420.